

Ölçme ve Değerlendirme Semineri

Doç. Dr. Adem YILMAZ

Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Ölçme ve Değerlendirme ABD

Doğru-Yanlış Testleri

Doğru-Yanlış Testleri Nedir?

Cevapların doğru ya da yanlış olarak verildiği sınav türüdür. Soru cümlelerinden oluşmayan, önerme şeklinde doğruluğu ya da yanlışlığı net olan ifadelerdir.

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Doğru-yanlış ve evet-hayır Şeklinde yanıtlanabilen testlerdir.

Belli bir konuda ŐeĒme yapılması istendiğinde kullanılırlar.

Genellikle iki kategorili testlerdir.

İőaretle olduğu iĒin puanlama objektif ve kolaydır.

Sınırlı bir kullanıma sahip fakat daha Ēok tercih edilir. Hazırlanması kolaydır ve dersi kaplar.

Öğrencilerin hatırlama, tanıma ve kavrama davranıőları ölçülebilir.

Basit ve genelde tek cümledir.

Cevaplanması az zaman alır.

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİNE ÖRNEK SORULAR

- (...) Doğru-yanlış testlerinde Şans başarısı diğer testlere göre en yüksektir.
- (...) Doğru-yanlış testleri öğrenme eksikliklerinin belirlenmesi amacı ile kullanılır.
- (...) Doğru-yanlış testleri çoktan seçmeli testler gibi objektif olarak puanlanamaz.

Ne Zaman Tercih Edilir?

Bilgi ya da en yüksek kavrama düzeyindeki bilişsel davranışların çok sayıda soruyla objektif bir şekilde ölçülmesi istendiği durumlarda tercih edilebilir.

DOĞRU YANLIŞ TESTLERİNİN ÜSTÜNLÜKLERİ

Madde yapıları oldukça basittir.

Eğitimin hemen her basamağında kullanılabilir.

Kısa zamanda çok soru hazırlanabilir.

Puanlama kolaydır.

Doğru yanlış testleri ile eğitimde kullanılan bazı ölçme araçlarına kıyasla daha çok soru sorulabilmesi olanaklıdır. (kısa cümle)

Ebel(1972) doğru-yanlış testleri ile eğitimde yoklanabilecek alanlar tanımlamıştır:

Konu alanındaki genellemeler

Konu alanındaki genel dűřüncelerin karşılaştırılması

Nedensel ya da koşullu önermeler

İki olay, oldu, ilke ve genel görűř arasındaki iliřki hakkındaki ifadeler

Olayların meydana gelişi ya da neden ve sonuçların açıklanması

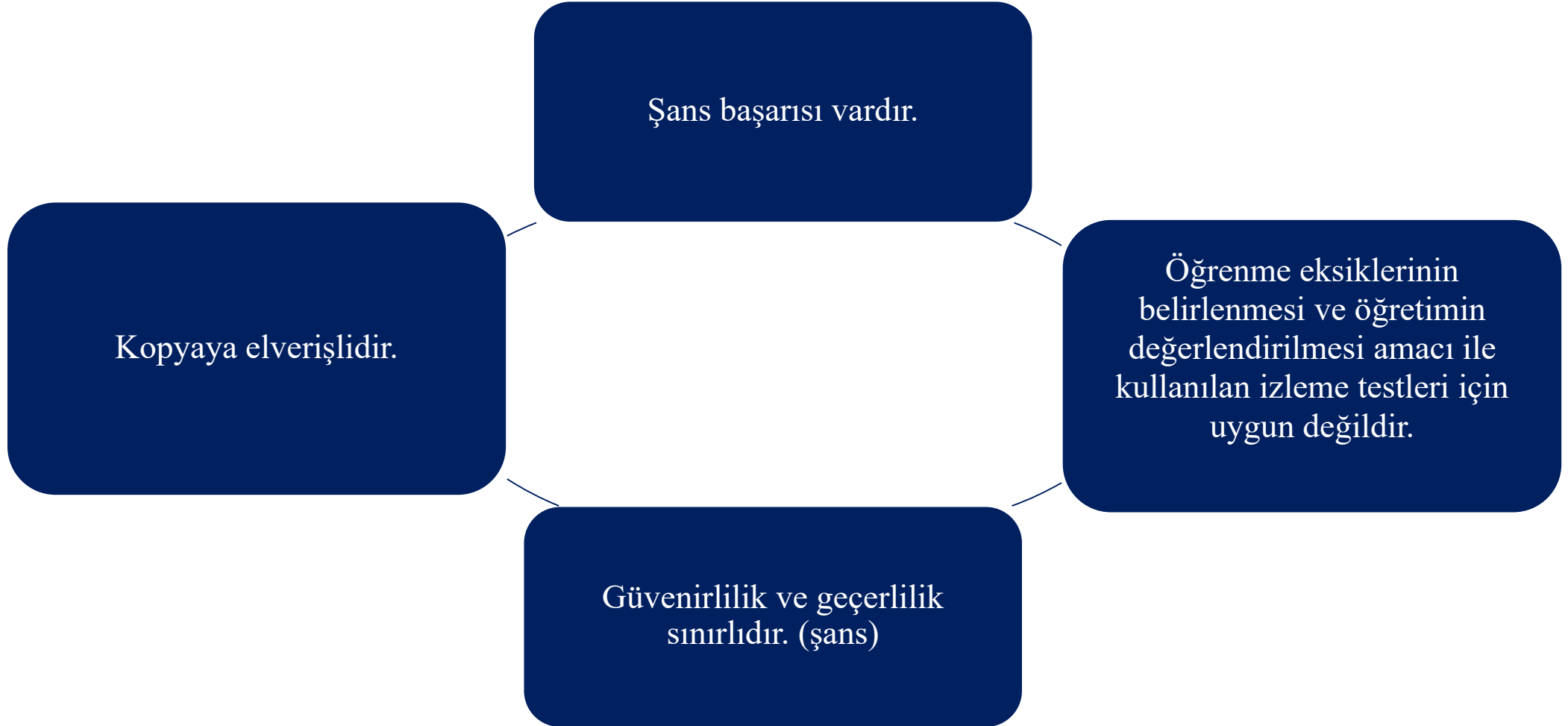
Bir fikir ya da ilkenin örnekleri

Kanıta dayanan ifadeler
Olaylar hakkında tahminler

Sayısal hesaplar veya uygulanan bir işlemden elde edilen diğer sonuçlar

Olaylar hakkında değerlendirme

DOĞRU YANLIŞ TESTLERİNİN SINIRLILIKLARI

DOĞRU YANLIŞ MADDELERİNİN YAZILMASINDA UYULMASI GEREKEN İLKELER

Kısa, açık ve anlaşılır olmalıdır.

Yanlışlığı önemsiz bir ayrıntıda, aldatıcı, dikkatten kaçan ya da algılanması zor olan bir noktada olmamalıdır.

Doğru ya da yanlışlığını açıkça belirten ipuçları verilmemelidir.

Cevap anahtarı belli bir örüntü oluşturmamalıdır.

Öğrencilerin bildikleri kaynaklardan aynen alınan cümlelerden oluşmamalıdır.

Birbiri ile ilgili maddeler ortak bir yönergeyle gruplandırılarak verilmelidir.

Nesnel olmayan kişisel kanı ifadeleri kullanılmamalıdır.

Kişi ya da kaynağa ilişkin görüş ifadeleri varsa o kişi ya da kaynak belirtilmelidir. (kime göre, neye göre)

Her bir madde tek bir hedef ölçmeye yönelik hazırlanmalıdır.

Doğru-yanlış maddelerin hazırlanması kolay **ve** başarısı düşüktür.

Olumsuz önermelerden oluşmamalıdır.

Doğru-yanlış testlerinde şans başarısı **bulunmaz değildir.**

Kesin ifadeler kullanılmalıdır. Belirsizlik ifadeleri kullanılmamalı, tereddüte yer vermemelidir.

Doğru-yanlış maddelerinde **birkaç** seçenek bulunur.

DOĞRU YANLIŞ TESTLERİNİN ŞANS BAŞARISININ AZALTILMASI VE ŞANS HATASINDAN ARINDIRILMASI

Doğru-yanlış
testlerinde doğru
yanıtın nedenleri

Bilgi ile
cevabın
uyuőması

Sezgi

Şans (atmak-
kör atılım)

Şans başarısının yüksekliği testin güvenilirliğini ve geçerliliğini düşürür. Bu sebeple şans başarısını azaltabilmek için bazı tedbirler alınır:

Test Düzenleme Sırasında

- Doğru ve yanlış maddelerin sayısı yaklaşık olarak eşit olmalıdır
- Doğru ve yanlış maddelerinin test içindeki düzeni belli bir sistematığe dayandırılmamalıdır (2D-2Y)

Madde Yapısında Değişiklikler Yapılarak

- Sınıflamanın iki kategoriden daha çok kategoriye çıkarılmalıdır (D-Y-B)
- Yanlış maddelerin nedenini belirlemek(yanlış kısmın altını çizdirmek)

Puanlama Yapılması ve Düzeltme Formülü

- Yanlışın doğruyu götürmesiyle şans faktörü en aza indirgenir böylece güvenilirlik artar.
 - D-Y/Seçenek-1

ÖZETLE

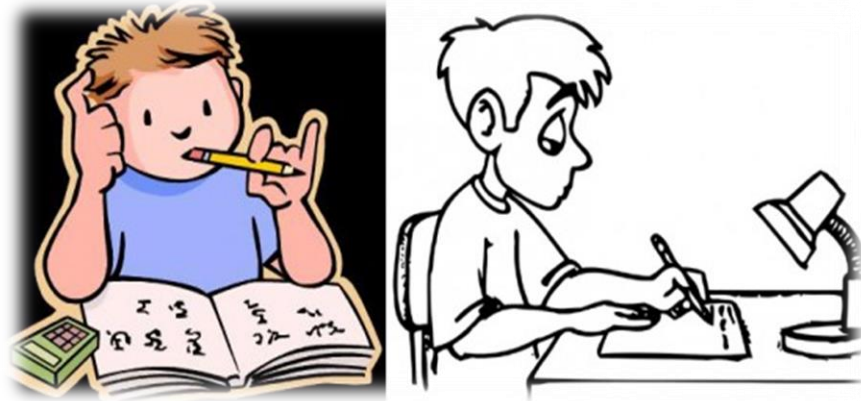
- ✓ Doğru-yanlış testleri kısa, açık ve anlaşılır olmalı, olumlu ifadeler içermelidir. Cevap anahtarı bir örüntü oluşturmamalıdır.
- ✓ Bilgi, sezgi ve şans ile doğru cevap bulunmaktadır.
- ✓ Şans başarısını azaltmak için test hazırlanırken ve testin yapısında bazı değişiklikler yapılır ayrıca puanlama yapılabilir ve düzeltme formülü kullanılabilir.

**ÖDEV VE
PROJELER**

Ödev Nedir?

- Öğretmenler tarafından öğrencilerin ders dışı zamanlarda da hazırlanmaları için verilen; bazen derse hazırlık ve çok defada derste öğrenilenleri pekiştirme, genişletme ve tamamlamayı amaçlayan çalışmalardır.

Ödev Türleri

- Öğrenme öğretme sürecinde öğrencilere çeşitli ödevler verilmektedir. Bunlar;

- Verildiği derse göre Türkçe, matematik, fen ödevi,

- Amacına göre hazırlık ödevi, uygulama ödevi, performans ödevi,

- Yöntemine göre araştırma ödevi, gözlem ödevi vb.

- Kişi sayısına göre bireysel ödev, grup ödevi, küme ödevi,

- Sunuluş biçimine göre yazılı, sözlü, görsel ödev

- Süreye göre günlük, aylık, dönem ödevi,

Ödev Türleri

- Ödevlerin bu şekilde ayrıntılı olarak ele alınması uygulamada bazı karışıklıkları getirmektedir.
- Bunu önlemek amacıyla bütün ödevler genel anlamda **sınıf** ve **ev ödevleri** olmak üzere iki grupta toplanmaktadır.

Ödev Türleri

Sınıf Ödevi:

- Bu ödevler sınıfta ders saatleri içinde verilmekte ve öğretmenin gözetiminde yapılmaktadır.
- Genellikle bir konunun işlenişinden sonra gerekli etkinlikleri yapma, öğrenilenleri uygulamaya aktarma gibi amaçları taşımaktadır.

Ödev Türleri

Sınıf ödevleri şu özellikleri taşımalıdır:

- Sınıfta öğrenilen konuyla doğrudan ilgili olmalıdır.
- Öğrenci düzeyine uygun olmalıdır.
- Öğrenci için anlamlı, sistemli ve planlı olmalıdır.
- Ödevin amacı ve konusu açık olmalıdır.

Ödev Türleri

- Öğretmen tarafından iyi açıklanmalı, ödevin yapılışı hakkında ipucu verilmelidir.
- Uygun süre verilmelidir.
- Değerlendirmenin nasıl yapılacağı açıklanmalıdır.
- Öğrencinin öğrenme ihtiyacına cevap verecek nitelikte olmalıdır.

Ödev Türleri

Ev Ödevi:

- Bu ödevler ders saatleri dışında, evde ve kütüphanede yapılmak üzere verilen öğrenme etkinlikleridir.
- Öğrencilerin gerekli bilgi ve becerileri öğrenmelerini sağlamak, öğrenilenleri uygulamaya aktarmak, bazı konuları öğrencilerin kendi çabalarıyla öğrenmeleri sağlamak amacını taşımaktadır.

Ödev Türleri

Öğrencilere yaygın olarak verilen ev ödevleri incelendiğinde karşımıza dört tür ev ödevi çıkmaktadır.

Tamamlayıcı Ödevler

Hazırlık Ödevleri

Geliştirici Ödevler

Yaratıcı Ödevler

Ödev Türleri

Tamamlayıcı Ödevler:

- Bu ödevler sınıfta başlanan çalışmayı evde tamamlamak, öğrenilenleri gözden geçirmek, sağlamlaştırmak, uygulamak, yeni öğrenilenleri önceki bilgi ve becerilerle bütünleştirmek amacıyla verilmektedir.
- Tamamlayıcı ödevler bir konu veya dersi öğrenme sürecinin sonunda verilmektedir.

Ödev Türleri

- Bunlar okuma, özetleme, problem çözme, soruları cevaplama gibi ödevler olmaktadır.
- Öğretmenler bazen hazırladıkları soruları ve problemleri tahtaya yazarak veya çoğaltarak öğrencilere ödev olarak vermektedirler. Bu ödevler çoğu zaman ders kitapları ve yardımcı kaynaklardan yararlanılarak yapılmaktadır.

Ödev Türleri

Hazırlık Ödevleri:

- Sınıfta işlenecek yeni konulara öğrencileri fiziksel ve zihinsel olarak hazırlamak amacıyla verilen ödevlerdir.
- Öğrencilerin aktif öğrenmesi açısından önemli ve gerekli ödevlerdir.
- Bu ödevler öğrencilerin yeni konuya merak ve ilgilerini çekecek nitelikte olması gerekmektedir.
- Bir konuda ön araştırma yapmalarını isteyebilir.

Ödev Türleri

- Öğretmen bir konuya başlamadan önce öğrencilere hazırlık amaçlı çeşitli inceleme ve araştırma soruları verebilir.
- Hazırlık ödevleri öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirerek derse aktif katılımlarını sağlamaktadır.
- Özellikle bir konu hakkında bazı kaynakların önceden toplanması, bilgilerin paylaşılması, konuyla ilgili soruların hazırlanması, öğrencilerin dersi dikkatle izlemelerini getirmektedir.

Ödev Türleri

Geliştirici Ödevler:

- Sınıfta öğrenilen bilgi ve becerileri farklı durumlara uygulama, günlük yaşamla ilişkilendirme, genişletme ve zenginleştirme amaçlı ödevlerdir.
- Bu ödevlerde öğrencilerin dil, zihinsel, sosyal, duygusal ve bedensel becerilerini geliştirmeye ağırlık verilmektedir.

Ödev Türleri

- Bu ödevlerde daha çok bilgileri araştırma, zihinsel becerileri geliştirme, karar verme, sorgulama, sorun çözme, iletişim kurma, işbirliği yapma gibi beceriler üzerinde durulmaktadır.
- Bu becerilerin çeşitli alanlara aktarılarak kullanılması, okuldaki öğrenmeleri kolaylaştırması ve yaşam boyu öğrenmeyi sağlaması beklenmektedir.
- Ayrıca bu ödevlerle öğrenciler güdülenmeye ve verimli çalışmalar yapmaya çalışılmaktadır.

Ödev Türleri

Yaratıcı Ödevler:

- Öğrencilerin kişisel bilgi, beceri, hayal gücü ve yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik ödevlerdir.
- Özel projeler yapma, kitap inceleme, bir kartı resimleme gibi.
- Proje ve performans ödevleri de bu gruba girmektedir.

Ödev Türleri

- Sınıfta öğrenilenlerden hareketle bir konuyu veya bir sorunu ele alma, derinlemesine inceleme, araştırma, geliştirme, zenginleştirme, çözüm önerileri sunma gibi öğrencilerin kişisel düşünce ve yorumlarını içeren ödevler olmaktadır.
- Bu ödevler aralıklı ve kapsamlı olmalıdır.

Ödev verilmesinin Olumlu Yanları

- Öğrenciyi araştırma ve incelemeye yöneltir,
- Güven duygusunu geliştirmesine yardım eder,
- Öğrenciye sorumluluk duygusunu kazandırır,
- Problem çözme gücünü geliştirir,
- Sözel ve yazılı ifade gücünü geliştirir,
- İnsanlarla iş birliği yapma becerisini kazandırır,
- Yenilikleri izleyip, özümsemeye yardım eder,
- Sınıf içi etkinliklere ilgi uyandırır,
- Sınıftaki öğrenilenlerin kalıcılığını artırmaktadır.

Ödev Verilmesinin Olumsuz Yanları

- Çatışma ve stres kaynağı olabilmektedir.
- Öğrencilerin hevesini kırmaktadır.
- Öğrenciler arasında eşitsizliğe neden olmaktadır.
- Okulda belirgin bir başarı sağlamamaktadır.

Proje Nedir?

- Öğrencilerin grup hâlinde veya bireysel olarak istedikleri bir alan veya konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunmaları amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalarıdır.

Ödev ve Projelerin Özellikleri

- Ödev ve özellikle proje; bilimsel yöntem, eleştirel düşünme, karar verme, sorgulama, bağımsız, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini öğrencilere kazandırır.
- Ödev ve projeler, araştırma ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirir.
- Etkinliklerin bir kısmı sınıf içinde bir kısmı da sınıf dışında gerçekleştirilebilir.

Ödev ve Projelerin Özellikleri

- Ödevlerin ve projelerin en büyük sınırlılığı ise; sınıf dışı etkinlikler olabildiğinden öğrencilerin kendileri tarafından yapılıp yapılmadığının kontrolü zordur. Yani ödev ve projeleri kimin yaptığını tespit etmek zordur. Bu da geçerliği ve güvenilirliği düşürür.
- Ödev ve projeler, derste öğrenilen-öğretilen davranışların ölçülmesinde ve öğretilmesinde uygun bir yöntem değildir. Bu nedenle daha çok öğretime destek olmak amacıyla kullanılmalıdır.

Ödev ve Proje Verirken Dikkat Edilecek Noktalar

- Her öğrenciye ya da gruba farklı konuların verilmesi amaca daha fazla hizmet edebilir.
- Ödev ve projeler, öğrencilerin özelliklerine, ilgi ve ihtiyaçlarına göre verilmelidir.
- Verilen konular öğrencilerin üstesinden kalkabilecekleri bir güçlükte olmalıdır.

Ödev ve Proje Verirken Dikkat Edilecek Noktalar

- Bir puanlama anahtarı hazırlanarak öğrenciye bu verilmelidir ve puanlama buna göre yapılmalıdır.
- Araştırma amacıyla yararlanabilecek kaynaklar ve bulunabilecekleri yerler öğrencilere belirtilmelidir.
- Verilen ödevin sınırları çizilerek kapsamı açıkça belirtilmelidir.

Kontrol Listeleri

- Gözlenecek bir davranışın alt dallarını yapıldı/ yapılmadı, var/ yok şeklinde işaretlenmesi ile belirlenen ölçme aracıdır.
- Kontrol listeleri sadece performansı oluşturan davranışların ne kadarının yapıp yapılmadığını gösterir.
- Bu nedenle duyarlılığı düşüktür.

Kontrol Listeleri

- Performans gerçekleşirken gözlenir ve gerekli işaretlemeler yapılır.
- Daha sonra kontrol listeleri öğrencilere verilir ve hangi davranışı yapıp yapmadıkları gösterilir.
- Eksiklerini gidermeleri için öğrencilere fırsat tanınır.
- Gözlenen davranışlar ardışık olabileceği gibi birbirinden bağımsız da olabilir.

Dereceleme Ölçekleri (Rubrik)

- Öğrenci performansını tanımlayan kriterleri ve farklı seviyedeki performansı bu kriterlerle birlikte puanlamaya yarayan rehberdir.
- Öğrencilerin sınavlarını, dosyalarını veya performanslarını değerlendirmek için önceden belirlenmiş kriterler kümesidir.

Dereceleme Ölçekleri					
Öğrencinin Hentbol Performansında Gözlenecek Etkinlikler	Gözlenemedi (0)	Zayıf (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)
Temel Duruş					
Yer Değiştirme					
Top Tutma					
Dururken Paslaşma					
Hareketliken Paslaşma					
Kaleye Atış Yapma					

Dereceleme Ölçekleri Ne Tür Etkinliklerin Değerlendirilmesinde Kullanılır?

- Sözel projeler (sınıf tartışması, rol oynama, görüşme, sözel sunular, hikaye anlatma, münazara vb.)
- Ürünler (koleksiyon ya da sergi, broşür hazırlama, poster hazırlama, gazete çıkarma vb.)
- Deney raporları, grafik çizme, problem çözme, proje hazırlama vb.
- Araştırma ve yazı çalışmaları (mektup, dilekçe, hikaye, kompozisyon yazma)
- Sanatsal çalışmalar

Dereceleme Ölçekleri

Dereceleme Ölçekleri amaca göre 2 ye ayrılır;

- **1. Bütüncül dereceleme ölçekleri:** Bütüncül dereceleme ölçekleri, öğretmenin genel süreci veya ürünü bir bütün olarak, parçalarını dikkate almadan, puanlamasıdır. Öğrenme ürünleri toplam puan olarak değerlendirilmek istendiğinde kullanılır.
- **2. Analitik dereceleme ölçekleri:** Önce performans veya ürünün parçalarının ayrı ayrı puanlanmasını sonra da bu puanları toplayarak toplam puanın hesaplanmasını gerektirir. Bu ölçekler, çalışmanın ya da ürünün farklı boyutlarına farklı notlar vermek amacıyla oluşturulur.

Dereceleme Ölçekleri

Bütüncül Dereceleme Ölçeği Örneği

Puan	Ölçütler
4	Konuyu tümüyle iyi anladığını gösterdi. Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmiştir. Konuyu farklı örneklerle açıkladı. Olaylar arasında farklı bağlantılar kurdu. Konuyla ilgili çelişkili açıklama yapılmadı.
3	Konuyu anladığını gösterdi. Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmişti fakat yeterli değildi. Yazılı açıklamalar yeterliydi.
2	Konunun çoğunu anladığını gösterdi. Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler desteklenmişti fakat yeterli değildi. Anlatımda çelişkili açıklamalar yapıldı.
1	Konunun birazını anladığını gösterdi. Örnekler yeterli değildi. Önemli eksikler var.

Dereceleme Ölçekleri

Analitik Puanlama Ölçeği Örneği

ANALİTİK DERECELEME ÖLÇEĞİ ÖRNEĞİ

Öğrencinin Adı soyadı: Numarası : Sınıfı :

Puan	İçerik
4	Konu ile ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmişti. Konuyla ilgili çelişkili açıklamalar yapılmadı.
3	Konu ile ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmişti ama yeteli değildi. Konuyla ilgili çelişkili açıklamalar yapılmadı.
2	Konu ile ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmişti ama yeterli değildi. Anlatımda ardışık olmayan çelişkili açıklamalar yapıldı.
1	Konu ile ilgili öne sürülen mantıklı düşünceler oldukça azdı. Anlatımda ardışık olmayan çelişkili açıklamalar yapıldı.
0	Konu ile ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelere dayandırılmamıştı. Konuyla ilgili çelişkili açıklamalar yapıldı.

Puan	Anlatım
4	Konu dinleyicinin anlayabileceği, ilgisini çekebileceği şekilde sunuldu.
3	Konu dinleyicinin anlayabileceği şekilde sunuldu, fakat çok ilginç değildi.
2	Konu dinleyiciler tarafından zor anlaşıldı, fakat sunum ilginçti.
1	Konu dinleyiciler tarafından zor anlaşıldı, sunum ilginç değildi.
0	Dinleyici konuyu hiç anlamadı, sunum ilginç değildi.

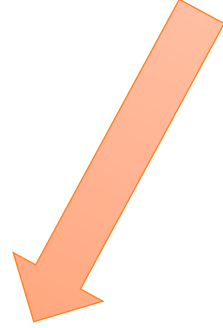

Dereceleme Ölçekleri

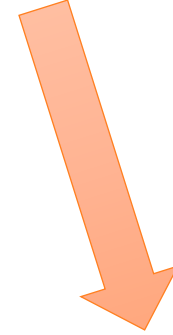
- Rubric öğretmenlerin öğrencilerin belli bir bağlamdaki bilgisini göstermesi ya da bir görevi yerine getirmesindeki performansını belirlemek için kullandığı, hangi durumda hangi puanın verileceğinin önceden belirlenmesini gerektiren, dereceli puanlama sistemidir.

Puanlama Yönergesi

Holistik

Analitik

ANALİTİK RUBRİK (Bütüncül Dereceleme Ölçeği) Örneği

Puan	Materyal Kullanma
4	Sunum hedefe yönelik dört farklı materyalle desteklendi.
3	Sunum hedefe yönelik üç farklı materyalle desteklendi.
2	Sunum hedefe yönelik iki farklı materyalle desteklendi.
1	Sunum hedefe yönelik bir farklı materyalle desteklendi.
0	Sunumda materyal kullanılmadı.

Puan	İletişim
4	Akıcı bir dil kullanıldı.dinleyici ile göz teması kuruldu. Ses tonu ve beden dili doğru biçimde kullanıldı.
3	Belirtilen özelliklerden üçü yerine getirildi.
2	Belirtilen özelliklerden ikisi yerine getirildi.
1	Belirtilen özelliklerden biri yerine getirildi.
0	Belirtilen özelliklerden hiçbiri yerine getirilmedi.

Puan	Zaman Kullanma
4	Verilen süre içinde sunuyu tamamladı.
3	Verilen süreye +/- iki dakika uymadı.
2	Verilen süreye +/- üç dakika uymadı.
1	Verilen süreye +/- dört dakika uymadı.
0	Verilen sürenin oldukça altında veya üstünde sunumu tamamladı.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (ANALİTİK)
(Düzen Oluşturalım)

6. Sınıf - DÜZEN

Nitelikler	Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)
Kullanılacak Birimin Belirlenmesi (20p)	<u>Kullanmayı düşündüğü hazır birimleri listelemeye yetersiz. Tasarlamayı düşündüğü düzene uygun hazır birimi seçmiş. Seçiminin nedenlerini açıklayamamış.</u>	Kullanmayı düşündüğü hazır birimleri listelemiş. Tasarlamayı düşündüğü düzene uygun hazır birimi seçmiş. Seçiminin nedenlerini açıklamış.	Kullanmayı düşündüğü hazır birimleri detaylı listelemiş. Tasarlamayı düşündüğü düzene uygun birden çok hazır birimleri seçmiş. Belirlediği hazır birimi neden seçtiğini çok açık biçimde ortaya koymuş.
Tasarımı Oluşturma (20p)	Birleştirme yöntemini araştırmış, ancak kullandığı yöntem uygun değil. Düzeni oluşturmaya yönelik arama ve denemeler yapmamış. Düzen oluşturmada ısrar etmemiş.	Birleştirme yöntemini araştırmış, uygun yöntemi uygulamış. Düzeni oluşturmaya yönelik arama ve denemeler yapmış. Düzen oluşturmuş.	Birleştirme yöntemini araştırmış, birimine en uygun yöntemi uygulamış. Düzeni oluşturmaya yönelik arama ve denemeler yapmış. Hazır birimlerden birimler oluşturmuş. Oluşturduğu birimin çoğalabilirliğini test etmiş ve düzen oluşturmada ısrarlı davranarak tasarımını oluşturmuş.
Tasarıma Özellik Katma (20p)	Birimlerini tekrarlayıp birleştirmede yaratıcı düşüncesini kullanmış. Oluşturduğu bütüne bireysel farklılığını yansıtmamış. Tasarımında uyum, estetik ve yorum anlaşılıyor.	Birimlerini tekrarlayıp birleştirmede yaratıcı düşüncesini kullanmış. <u>Oluşturduğu bütüne kattığı bireysel farklılığın anlaşılmasında zorluk yaşanmakta. Tasarımında kattığı uyum, estetik ve yorumu belirgin değil.</u>	Birimlerini tekrarlayıp birleştirmede yaratıcı düşüncesini kullanmış. Oluşturduğu bütüne bireysel farklılığını yansıtmış. <u>Tasarımına farklı uyum, estetik ve yorum çok belirgin.</u>
Tasarımını değerlendirme (20p)	Oluşturduğu düzende estetik, görsel ve teknolojik değerleri yorumlamamış. Kendini değerlendirmiş. Eksikliklerini belirlememiş. Çevresinin görüşlerini almamış.	Oluşturduğu düzende ortaya çıkan estetik, görsel ve teknolojik değerleri ifade etmiş. Kendini değerlendirmiş. Eksikliklerini belirlemiş. Çevresinin görüşlerini almış.	Oluşturduğu düzende ortaya çıkan estetik, görsel ve teknolojik değerlerin farkına vararak ifade etmiş. Kendini değerlendirmede yanlı yargılardan kaçınmış. Eksiklik yönlerini ifade etmiş. Çevresinin görüşlerini dikkate almış.
Tasarımı Tanıtma ve Süreci Paylaşma (20p)	Birimden düzene ulaşmada yaşadıklarını, duygularını, düşüncelerini günlüğüne yazmamış. <u>Oluşturduğu düzeni, kaygılarını ve beğenilerini çevresiyle paylaşmada isteksiz.</u>	Birimden düzene ulaşmada yaşadıklarını, duygularını, düşüncelerini günlüğüne yazmış. Oluşturduğu düzeni, kaygılarını ve beğenilerini çevresiyle paylaşmada isteksiz.	Birimden düzene ulaşmada yaşadıklarını, duygularını, düşüncelerini detaylı olarak günlüğüne yazmış. <u>Yazdıkları, etkinlik sürecini yansıtmada başarılı. Oluşturduğu düzeni, kaygılarını ve beğenilerini çevresiyle paylaşmada istekli.</u>

	<i>4 PUAN</i>	<i>3 PUAN</i>	<i>2 PUAN</i>	<i>1 PUAN</i>
<i>Sonuç</i>	<i>Ampulün en parlak yanabilmesi için gerekli olan devre düzenneğini doğru olarak tasarlamıştır.</i>	<i>Ampulün en parlak yanabilmesi için gerekli olan devre düzenneğini tasarlamada etkili tüm etkenleri içine alan bir devre tasarlayamamıştır</i>	<i>Ampulün en parlak yanabilmesi için gerekli olan devre düzenneğini oluşturmada bazı yanlışlıklar yapmıştır.</i>	<i>Ampulün en parlak yanabilmesi için gerekli olan devre düzenneğini yanlış bir şekilde tasarlamıştır.</i>

- Bu iki tür rubriği kıyaslamak yersizdir.
- Her ikisi de performans değerlendirmenin içinde yer alır ve hangi tip rubriğin kullanılacağına karar verilirken değerlendirmenin amacı (süreç mi? Ürün mü?) ve ölçülen nitelik (öğelere ayrıştırılıp ayrıştırılmadığı), öğrenen, puanlayıcılar vb. durum ve koşullar göz önünde bulundurulmalıdır.

- Bazı durumlarda gözlenen ya da ölçülen özellik öğelerine ayrıştırılabilmekte bazı durumlarda ise bu mümkün olmamaktadır.
- Ölçülen özellik bağımsız öğelere ayrıştırılabiliyorsa her öğeye dönük performans ya da yetkinlik düzeyi belirlenmek ve ayrıntılı bir puanlama yapmak istendiğinde analitik rubrik kullanılabilir.

- Puanlayıcı sayısı göz önüne alındığında öğrenci çalışmalarını birden fazla öğretmen puanlayacaksa her bir öğretmen farklı fikirlere, yorumlara ve anlayışa sahip olabilir.
- Bu ve benzeri durumlarda analitik rubriğin kullanılması önerilebilir.

- Tüm bunların yanında değerlendirme yapmak için analitik rubrik tercih edilmesi holistik faktörlerin yok sayılması anlamına gelmez. Puanlama kategorilerinden birisi olarak holistik yaklaşım analitik puanlama yönergesinin içinde yer alabilir.

Rubrik puanlama yönergeleri 3 kısımdan oluşur;

1. Değerlendirme ölçütleri
2. Ölçüt tanımlamaları
3. Puanlama stratejisi

Rubrik Oluşturmak İçin İzlenecek Basamaklar

1. Performans değerlendirmeye temel teşkil edecek ölçüt takımların belirlenmesi
2. Kullanacak puanlama yönergesinin türünün belirlenmesi
3. Performans düzeylerinin belirlenmesi ve tanımların yapılması
4. Hazırlanan puanlama yönergesine ilişkin uzman görüşüne başvurma

Rubrik Geliştirirken Dikkat Edilmesi Gereken Faktörler

1. Puanlama yönergesinde yer alan ölçütler, görevin ölçütlerine ve belirlenmiş hedeflere uygun ve tutarlı olmalıdır.
2. Ölçütler, üzerinde bulunması gereken özellikler veya gözlenebilir davranışlar şeklinde ifade edilmelidir.
3. Kullanılacak puanlama sistemi anlamlı ve anlaşılır olmalıdır.

Öğrenci Gelişim Dosyası (Portfolyo)

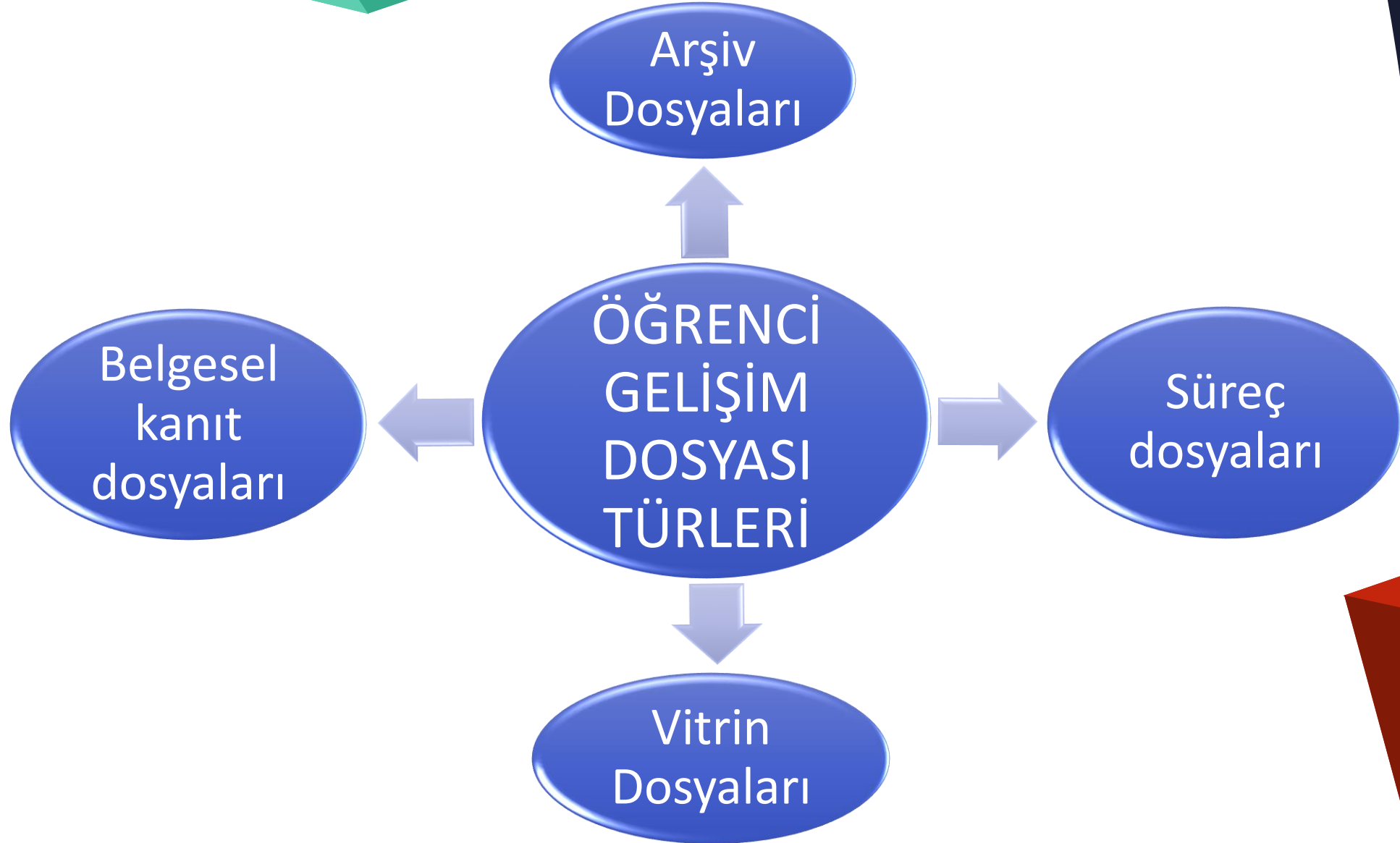
ÖĞRENCİ GELİŞİM DOSYALARI

TÜRLERİ

HAZIRLAMA
AŞAMALARI

DEĞERLENDİRİL-
MESİ

**TÜMEL DEĞERLENDİRMENİN FAYDA VE SINIRLILIKLARI
KULLANILAN ÖLÇÜTE GÖRE DEĞERLENDİRME**

1)Belgesel kanıt (alışma ya da ğretmen-ğrenci) dosyaları

Bu tür gelişim dosyaları, daha çok süreç (biçimlendirme) değerlendirmede kullanılır.

2)Süreç dosyaları

Bu dosyalar, öğrencilerin özel bilgi yada becerilerle, basitten karmaşığa ileri düzeylerdeki davranışlarla nasıl bütünleştiğini yansıtır. Süreç değerlendirmenin yanı sıra düzey belirleme amacıyla yapılan değerlendirmeler için de kullanılır.

3)Vitrin dosyaları

Bu tür gelişim dosyaları öğrencinin, kendini en iyi yansıtan çalışmalarından oluşur.

4)Arşiv dosyaları

Bu tür gelişim dosyalarının temel amacı, öğrencilerin yeteneklerindeki gelişim hakkında gelecekteki öğretmenlerine bilgi sağlamaktır.

Düzenleme
ve planlama

Gelişim Dosyası
Hazırlama
Aşamaları

Yansıtma

Toplama

1. Düzenleme ve Planlama

Bu aşama öğrenci ve öğretmenin karar verme aşamasıdır.

2)Toplama

Öğrenci gelişim dosyasının oluşturulması için materyallerin toplanması sürecidir.

3)Yansıtma

Bu aşamada, öğrenci yaptığı çalışmaların muhakeme, yorum ve değerlendirmesini yapar. Çalışmaları yapma amacı ile ilgili, neden bu çalışmayı seçtiği, neleri iyi yaptığı, zayıf noktalar, zorluklar, neleri daha iyi yapabilirdi durumlarına ilişkin kendi görüşlerine yer verir.

Gelişim dosyalarının değerlendirilmesi

Amaç

- Program geliştirme ve değerlendirme için veri sağlamak mı?
- Öğrencinin gelişim sürecini değerlendirmek mi?
- Öğrencinin düzeyini belirlemek mi? vb. Bu sorulara yanıt aranmalıdır.

Değerlendirme ölçütleri

- Başarı için kriter ve standartların neler olacağına, amaçlara ulaşmak için hangi stratejilerin gerekli olduğuna öncelikle karar verilmelidir.

Kanıtlar

- Normal sınıf etkinlikleri içinde üretilmiş maddeler,
- Sınıf dışında yapılmış olan proje ya da görüşme belgeleri,
- Öğrencinin gelişim dosyası için hazırladığı öğrenmelerini yansıtan maddeler, genel olarak kanıt niteliğindedir.

Gelişim dosyası nasıl puanlanır?

- Öğretmen, diğer görevliler,
- Öğrencinin arkadaşları (akran değerlendirme),
- Öğrencinin kendisi (öz değerlendirme) tarafından puanlanır.

Gelişim dosyalarının puanlanmasında dereceli puanlama yapısında hazırlanmış puanlama anahtarları kullanılır.

Örnek Puanlama Formu

ÖLÇÜTLER	Dereceler				
	1	2	3	4	5
1. Çalışmaların içeriğinin tam olması					
2. Çalışmalardaki çeşitlilik					
3. Çalışmaların amaçları karşılaması					
4. Çalışmaların doğruluğu					
5. Dosyanın düzenliliği					
6. Harcanan çabaları gösterme					
7. Çalışmaların seçiminde doğru karar verme					
8. Yaratıcılığı gösterme					
9. Öğrencinin gelişimini gösterme					
10. Kendini değerlendirme					

Tümel Değerlendirmenin Fayda ve Sınırlılıkları

Faydaları

- Öğrencinin de değerlendirme sürecine katılımını sağlar.
- Ürün ve sürecin birlikte değerlendirilmesine yardımcı olur.
- Öğrencinin kendi çalışmalarını değerlendirmesi yoluyla sorumluluk kazanmasını sağlar.
- Tek nota dayalı değil çeşitliliğe dayalı değerlendirme sağlar.
- Öğrenci merkezli ve öğrenme stillerine uygun değerlendirme yapar.

Sınırlılıkları

- Objektif testlere göre gelişim dosyalarına verilen puanların güvenilirliği düşüktür.
- Gelişim dosyalarının oluşturulması, yürütülmesi ve puanlanması yoğun çalışma, emek, iş gücü ve eğitim gerektirir.
- Kalabalık sınıflarda uygulanması oldukça zordur.
- Amaç ve ölçütler açık değilse, toplanılan çok çeşitli çalışmalar öğrencinin gelişim ve başarısını örnekleyemez.